

Anders Zorn, Dalarö, 100-årsminne

Minnet av Anders Zorns död 1920, 22/8 vill även Dalarö Hembygdsförening uppmärksamma. Det var på Dalarö han lärde sig att minutöst återge vågornas lek och reflexer i vattnet. Och detta suveränt i den svåra konstarten akvarellmålning.

Anders Zorn levde mellan åren 1860 och 1920. Han var utomäktenskaplig son till Grudd Anna Andersdotter från Mora och en bayersk bryggmästare, Leonard Zorn. Som barn vistades Anders mest hos morföräldrarna, då mamman arbetade i Uppsala. Vid arvskiftet efter fadern reserverades 3000 kr för hans uppfostran.

Efter studier vid Konstakademin 1875-1880 tillbringade Zorn de följande åren utomlands, i Frankrike, Spanien och London.

På våren 1881 träffar han Emma Lamm och besöker Dalarö för första gången. Familjen Lamm var en ansedd judisk familj, som hyrde hos lotsen Gustav Dahlström på nuvarande Birkavägen 14 under tjugotvå års tid. Av Zorn benämnd "Den vackre lotsen".

Fadern var avliden 1878 och modern, Henriette, vistades på Dalarö under somrarna tillsammans med sonen Herman och döttrarna Anna och Emma samt tjänstefolk. Anders och Emma förlovade sig hemligt 1881 och gifte sig 1885.

Paret Zorn/Lamm bodde på Dalarö under åtta somrar och här målade Zorn flera av sina mest berömda verk, varav följande kan nämnas:



På trappan till det övre vita huset, invid Brandbacken, med adress Birkavägen 14, sitter Anders Zorn. Närmast honom hans hustru Emma Lamm. Stående bakom med något tyg på vänster arm står Emmas mor, änkan Henriette Lamm. Gossen på cykeln är Nils Geber. T.v. har vi först Henriettas trotjänarinna Karolina Rosander och kokerskan Klara. De flesta av nakenstudierna tillkom på öarna kring Dalarö. Miljön på fotot är helt oförändrat idag (2020). Trappan, dörrarna, träpanelen är desamma.

”Emma Lamm i stråhatt” (1881) akvarell.

”Emma i schäferhatt” (1883) akvarell.

”En siren” (1886) akvarell.

”Sommarnöje” (1886) akvarell.

”Kapprodd” (1886) akvarell.

”Dalarö brygga” (1887) olja på pannå.

”Vågskvalp” (1887) akvarell.

(”Vågskvalp” och ”Dalarö brygga” har samma motiv)

Fyra akvareller, avbildar bryggan just söder om Brandbrygga. *Vågskvalp*, *En Siren*, *Sommarnöje* och *Kapprodd*. (Se målningen bredvid)

På akvarellen ”Kapprodd” syns två flickor på bryggan, varav den ena är Iris Majjgrens mor Tyra, då tolv år.

Akvarellen ”Sommarnöje” såldes på auktion år 2010 för 26 miljoner kr.

Världsberömmelsen berodde också på hans sätt att avbilda nakna kvinnokroppar och vatten.



”Kapprodd” akvarell från 1886.

De fyra statisterna är nära släkt till hyresvärdens Gustav Dahlström och de två flickorna 10 och 12 år gamla skulle se ut som sommargästbarn.

Denna nya konstverk kunde skapas i avskildhet. Ofta i närområdet på Genböte, norra viken.

Anders Zorn avled i Mora, Dalarna 60 år gammal.

Gösta Majjgren

ARTEKIA & katarinahamilton

I början av förra sommaren öppnade Katarina Hamilton sitt lilla trädgårdscafé, butik & ateljé på Björkövägen 3 i Schweizerdalen. ARTEKIA & katarinahamilton står det på skylten - ART (konst på engelska) TEK som i teknik och KIA, Katarinas gamla smeknamn och katarinahamilton, det egna design-varumärket med kort, brickor, handtryckt textil, disktrasor m.m, allt tillverkat i Sverige.

Katarina föddes i Jämtland men växte upp på Dalarö och gick i skolan här. Efter fyrtio år på annat håll är hon tillbaka och har tagit över hus och trädgård efter sina föräldrar. Björkövägen 3 har funnits i familjen sedan 1968 och har formats av passionen för musik och trädgårdsdesign.

När hon fick idén med trädgårdscafé satte hon igång direkt. Hon fällde träd, hyrde grävmaskin, grävde upp grästorvor, stubbar, flyttade massor av häckplanter, bredde ut tolv ton grus till en liten gästparkering och en ny entré.

Hon köpte glassboxar, drickakyl, ropade in en gammal butiksdisk på auktion, ritade ihop och beställde skyltar, ordnade kassaregister, påsar, perfekta muggar (i tjugosju olika färger) till serveringen, anställde en sommarjobbare

m.m. Och den 6 juni förra året öppnade hon.

Katarinas egna sortiment har växt stadigt sedan starten 1993. Motiven handlar om allt från svenska industriklasiker, litteratur, musik, traditioner, vilda blommor, djur till ordvrängeri. Leveranser skickas från Björkövägen 3 till kunder och återförsäljare runt om i Sverige, och resten av världen Norge, Frankrike, Spanien, Schweiz, Ungern, Korea, Japan, New York, Alaska m.fl.

Lite längre in i butiken, till vänster, finns dörren in till musikhuset. Katarinas pappa Gotthard Arnér var domkyrkoorganist i Stockholm, huvudlärare på Musikhögskolan och internationellt verksam och mamma Barbro var skolkantor på Dalarö. På sjuttioalet, med arvet efter Katarinas morfar, beslöt de att låta bygga en egen orgel och ett hus som den skulle få plats i.

1978 stod orgeln klar. SvT kom hit 1993 och spelade in dokumentären "En orgel i min trädgård". I år hade Katarina bokat artister/musiker för sex olika konserter. De har flyttats till preliminärt nästa sommar p.g.a. Covid-19-pandemin.

Anders Bengtsson



Katarina Hamilton inne i butiken som doftar av hembakat bröd och nybryggt kaffe. Här finns glass från Kling Glass, te från Gotländska Kränku och hela hennes eget sortiment med kort, disktrasor, svenskt handtryck och brickor. I musikhuset står Steinway-flygeln Elsa och orgeln Anton redo för spel.